

Hete Herfst

culturele hoogtepunten / najaar 2023

M HKA
ANTWERPEN

COLLECTIE DE GROEN
ARNHEM

MUSEUM ARNHEM
ARNHEM

**PARKSTAD LIMBURG
THEATERS**
HEERLEN

CC SCHARPOORD
KNOKKE-HEIST

KUNSTHAUS NRW
AKEN-KORNELIMÜNSTER

LA BOVERIE
LUIK

BONNEFANTEN
MAASTRICHT

FASHIONCLASH
MAASTRICHT

**HUUB HANNEN
GALERIE**
MAASTRICHT

INTRO IN SITU
MAASTRICHT

MUSEUM JAN CUNEN
OSS

**NEDERLANDS
FOTOMUSEUM**
ROTTERDAM

HET NIEUWE DOMEIN
SITTARD

TEXTIELMUSEUM
TILBURG

DE LINK
TILBURG

**GALLO-ROMEINS
MUSEUM**
TONGEREN

ODAPARK
VENRAY

MUSEUM W
WEERT

Een collectie met losse eindjes

Werk van Vera Drebusch, Thomas Ruff en Anna Vogel ©KNRW. foto Carl Brunn

© KNRW / foto Carl Brunn

De collectie van het Kunsthhaus NRW in Aken-Kornelimünster is opgebouwd vanaf 1912 en omvat meer dan 5000 werken. De tijdelijke tentoonstellingen van het Kunsthhaus tonen actuele ontwikkelingen in de kunst in Noordrijn-Westfalen en daarbuiten. Het Kunsthhaus is gehuisvest in de oude keizerlijke abdij Kornelimünster bij Aken, schilderachtig gelegen in de vallei van de Inde.

Wat is de relatie tussen het kunstwerk en de werkelijkheid die het afbeeldt? Verwijst het naar een externe werkelijkheid of presenteert het ons een abstracte gebeurtenis? Wat weten we over de omstandigheden van de creatie? En last but not least: hoe ontstaat het beeld dat we ons van een schilderij vormen?

Drie aspecten

De nieuwe presentatie *Collectie met losse eindjes 06* reflecteert op deze vragen en heeft als thema *Drie kanten van het plaatje*. Terwijl de voorkant van een werk gewijd is aan vragen over vorm en oppervlak, vertelt de achterkant, met informatie over de kunstenaar, datum, vorige eigenaars of tentoonstellingsgeschiedenis, ons iets over de ontstaansgeschiedenis en dus de context van het schilderij. Een derde, immaterieel aspect van het kunstwerk is nauw verbonden met de perceptie van de kijker: er opent zich een picturale ruimte waarin het imaginaire stroomt en een conceptie, een denkruimte, wordt gecreëerd.

Satellietfoto's

Collectie met losse eindjes 06 toont zowel hoogtepunten uit de collectie als recente aanwinsten. Zo is één zaal gewijd aan Imi Knoebel, met onder meer een nooit eerder getoond werk uit de jaren 80. Een flokati-tapijt van Vera Drebusch ziet eruit als een gezellig relikwie uit de jaren 50, maar dankt zijn decoratieve patroon aan satellietfoto's van een militair oefenterrein. Camilo Sandoval houdt zich opnieuw bezig met de burgeroorlog in zijn thuisland Colombia. Op traditionele kleurrijke gehaakte tassen herkennen we oorlogs- en protestmotieven in plaats van folkloristische patronen.

Complottheorieën

In het derde deel van de tentoonstelling is onder meer de installatie *Bilderberg* van Johannes Wohnseifer te zien. Het werk reageert op de stortvloed aan beelden en complottheorieën die in de afgelopen jaren ongekende effecten hebben gehad. De drie *Rheingold*-films van Alex Wissel worden hier getoond op een monitor te midden van de stralende Euro-sterren.

Collectie met losse eindjes 06: drie kanten van het plaatje.

T/m 26 februari in Kunsthhaus NRW in Aken-Kornelimünster.

Garzweiler in film en fotografie. T/m 24 september.

Beeldentuin 2023: speeltuin & natuur. T/m 22 oktober.

kunsthaus.nrw

Nam June Paik, *I Never Read Wittgenstein* (*I Never Understood Wittgenstein*), 1997 ©Nam June Paik-Estate

Waren de Griekse en Romeinse beelden wit?

Het Gallo-Romeins Museum in Tongeren behoort tot de top van de archeologische musea in Europa. Het museum heeft een vaste collectie met voorwerpen uit de prehistorie, Romeinse en Merovingische tijd. Daarnaast zijn er internationale wisseltentoonstellingen die nieuwe perspectieven bieden op het verre verleden.

We hebben ze zo vaak gezien, de beelden uit de klassieke oudheid, dat we zijn gaan geloven dat deze monumentale afbeeldingen van keizers, goden en mythologische figuren in wit marmer altijd zo zijn geweest. Het tegendeel is waar. De standbeelden hadden wel degelijk kleur.

Om dat stereotiepe beeld van de klassieke, witte standbeelden bij te stellen, presenteert het Gallo-Romeins Museum in Tongeren de tentoonstelling *De oudheid in kleur*, met tientallen gekleurde reconstructies van klassieke Griekse en Romeinse beelden.

Bonte kleuren

Vreemd is het niet, dat stereotiepe beeld van witte, marmeren beelden in talrijke musea over de hele wereld. Mensen uit de oudheid zouden vreemd opkijken wanneer ze die beelden zouden terugzien. In hun tijd waren ze beschilderd in bonte kleuren. Het idee van witte antieke standbeelden stamt uit de renaissance. Films, stripverhalen en andere vormen van populaire beeldcultuur houden dit denkbeeld in leven. Met de expositie *De oudheid in kleur* brengt het Gallo-Romeins Museum hier verandering in.

Eyeopener

Met de reconstructies van deze marmeren beelden, beschilderd zoals ze er ooit uitzagen, is *De oudheid in kleur* een regelrechte eyeopener. De reconstructies kwamen tot stand op basis van recente wetenschappelijke inzichten; we beschikken tegenwoordig over diepgaande kennis over hoe en met welke kleuren standbeelden in de oudheid werden beschilderd. Het Gallo-Romeins Museum toont ook originele beelden waarop nog sporen van de oorspronkelijke kleuren te zien zijn.

Eigentijdse scenografie

De oudheid in kleur kwam tot stand in samenwerking met de Liebieghaus Skulpturensammlung in Frankfurt am Main, waar de rondreizende tentoonstelling werd ontwikkeld. Het Gallo-Romeins Museum zal de reconstructies van de antieke beelden presenteren in een eigentijdse scenografie, vol met belevenisvolle elementen.

Het maakt *De oudheid in kleur* ook geschikt voor kinderen. Voor hen zijn er een audiotour op kindermaat en interactieve spelapplicaties. In het atelier kunnen ze aan de slag gaan met marmer en verf.

De oudheid in kleur. Van 21 oktober t/m 2 juni in het Gallo-Romeins Museum in Tongeren.

galloromeinsmuseum.be

Reconstructie in kleur van een beeld van een sfinx (Attica, Griekenland, ca. 530 V.Chr.) ©Liebieghaus Skulpturensammlung Frankfurt am Main

De Link is niet bang voor muzikale risico's

De Link Curators Serie

De Link-oprichter Jo Sporck wordt dit jaar zeventig. De Link viert dat met een door Jo zelf samengesteld programma, met composities van zijn hand. Verder staat muziek van Henk de Vlieger op het programma, en zijn er muzikale uitstapjes naar het Midden-Oosten en de Laat-Romantiek (Brahms).

Jo Sporck 70. Op 26 september om 20.00 uur.

Kluster 5 speelt Remy Alexander

De ongewone bezetting (viool, gitaar, saxofoon, piano, slagwerk) van het Haagse ensemble Kluster5 staat borg voor een breed scala aan muziekstijlen. Op 10 oktober speelt Kluster5 werk van Remy Alexander in een spannende verkenning van hedendaags klassiek, hiphop, R&B en dance. Remy zelf gaat de muziek live remixen en elektronisch bewerken.

Kluster5 & Remy Alexander. Op 10 oktober om 20.00 uur.

Portret van Cecilia Arditto en Ruud Roelofsen

Deze avond presenteert De Link een portret van Cecilia Arditto Delsoglio en Ruud Roelofsen. Van beide componisten wordt werk gespeeld, en ze vertellen over wat hen beweegt om de muziek te schrijven die ze schrijven.

Cecilia Arditto en Ruud Roelofsen.

Op 24 oktober om 20.00 uur.

Het Haagse ensemble Kluster 5

Miriam Overlach. foto Floriaan Ganzevoort

Gelinkt 1: Miriam Overlach en Eveline Vervliet

In *Gelinkt!* brengt De Link twee musici bij elkaar, vaak een klassiek opgeleide instrumentalist met een experimentele maker. In deze eerste editie is het de beurt aan harpiste Miriam Overlach die als vertolker van 20ste eeuwse muziek wordt gelinkt aan Eveline Vervliet. Als composer in residence (harp en elektronica) geeft zij commentaar op het werk van Overlach.

Miriam Overlach & Eveline Vervliet.

Op 7 november om 20.00 uur.

Ensemble Klang

Het Haagse Ensemble Klang presenteert nieuw werk van respectievelijk Maya Verlaak en Jesse Broekman. Ensemble Klang (saxofoon, trombone, toetsen, percussie, gitaar, elektronica) is een van de topensembles van Nederland in de hedendaagse muziek en speelt in een rockachtige setting.

Ensemble Klang speelt Verlaak en Broekman.

Op 21 november om 20.00 uur.

Gelinkt 2: Miranda Driessen en Ivo Bol

In de tweede editie van *Gelinkt!* brengt Miranda Driessen *Three Voices* (1982) ten gehore, een uitdagende compositie van Morton Feldman (1926-1987). Driessen is hier gelinkt aan Ivo Bol, die voor en na Driessens optreden een elektronische reactie geeft op het werk van Feldman.

Miranda Driessen en Ivo Bol spelen Three Voices van Morton Feldman. Op 12 december om 20.00 uur.

foto Paul Janssen

De Link is een platform voor nieuw gecomponeerde muziek, geleid door componisten, musici en liefhebbers. In Het Cenakel in Tilburg laten ze horen dat het werk van hedendaagse componisten een levendige praktijk is. Onverwachte combinaties van genres, radicale invalshoeken, een frisse kijk op de rol van de uitvoerder; er valt steeds iets nieuws te ontdekken.

De gebeeldhouwde tijd van Bill Viola

In een parcours van achttien werken krijgt de Amerikaanse videokunstenaar Bill Viola dit najaar in Museum La Boverie in Luik een monumentale solo-expositie. In *Bill Viola, Sculptor of Time* worden de bezoekers ondergedompeld in een weergaloze beeld- en klankwereld, en meegevoerd op de vertraagde beeldenstroom van een onuitwisbaar avontuur.

Bill Viola (New York, 1951) geldt als een van de belangrijkste pioniers van het medium videokunst. Tempora en Studio Bill Viola voorzien zowel de intieme als de kolossale werken van Viola van een majestueuze setting; de expositie ontvouwt een universum van ruimtes, stiltes, beelden en geluiden die de zintuigen en emoties van de bezoekers aanspreken.

Spectaculair en intiem

Wie zich mee laat nemen op de reis door het universum van Bill Viola begrijpt al snel waarom zijn kunst overal ter wereld honderdduizenden liefhebbers lokt. De technisch verbluffende werken van Viola zijn tegelijk spectaculair en intiem, complex en toegankelijk, universeel en diep menselijk. Zijn kunst is geworteld in de artistieke traditie van de renaissance en put uit verschillende westerse en oosterse spirituele stromingen, zoals christelijke mystiek, boeddhisme en soefisme. Stuk voor stuk zijn ze doorweven met een universeel humanisme.

Schoonheid en bezieling

In de prille jaren zeventig werkte Viola samen met die andere grote videopionier, Nam June Paik; met zijn tweeën zetten ze de regels van televisie en cinema op hun kop. Viola vond een nieuwe grammatica uit voor bewegende beeld, met een fascinerende schoonheid en bezieling door een diepe spirituele drijfkracht. Zijn nieuwe beeldtaal stond in schril contrast met de Hollywood-regels en het traditionele format van documentaires en tv-entertainment.

© Gérald Michaeels, La Boverie, Ville de Liège

Het gebouw waar nu Museum La Boverie zit was in 1905 een van de blikvangers van de Wereldtentoonstelling in Luik. Het museum dankt zijn naam aan het aan de Maas gelegen Parc de la Boverie. In 2016 werd het neoklassieke gebouw opgeknapt en uitgebreid met een volledig beglaasd paviljoen. Het museum staat symbool van de metamorfose van Luik in de laatste tien jaar.

Bill Viola, *Fire Woman*, 2005, video/sound installation. foto Kira Perov © Bill Viola Studio

Eindigheid

Viola maakt ons bewust van onze eindigheid, van onze door de tijd bepaalde relatie tot de wereld. Het is die tijd die Viola in zijn werken beeldhouwt, manipuleert en vertraagt tot in het extreme, soms tot hij bewegingloos is. In de tussenruimte tussen de oneindig verlengde seconden laat hij ons nadenken over de essentie van de dingen.

Bill Viola. *Sculptor of Time*. Van 21 oktober t/m april 2024 in Museum La Boverie in Luik.

laboverie.com

Bill Viola, *Inverted Birth* 2014, video/sound installation. foto Kira Perov © Bill Viola Studio

Kunst in het Derde Rijk

In de expositie *Tussen grenzen*. foto Eva Broekema

Kunst kijken in één van de mooist gelegen museumgebouwen van Nederland. Dát kan in Museum Arnhem. De gratis toegankelijke beeldentuin is een fijne plek om te verblijven. Ook zonder museumticket kun je hier naar de beeldencollectie kijken, iets drinken met uitzicht op de Rijn of een potje pingpongen.

Verschillende perspectieven

Museum Arnhem staat midden in de samenleving. Het brengt kunst naar mensen toe: vanuit het hart, en zoekt daarbij steeds naar de verbinding: met jou, met de stad en met het nu. Het museum vindt het belangrijk om verschillende perspectieven te laten zien, en werkt daarom samen met kunstenaars, partners en publiek die je minder vaak in musea tegenkomt.

De collectie is breed samengesteld, met hedendaagse kunst, magisch- en neorealisme, mode en sieraden. Het museum is een voorloper op het gebied van divers verzamelen. Al sinds de jaren 80 koopt het museum vooral kunst gemaakt door vrouwen en kunstenaars met een niet-Europese achtergrond.

Tussen grenzen

Tot en met 22 oktober vertellen kunstenaars, mode- en sieradenontwerpers en Arnhemmers

in de tentoonstelling *Tussen grenzen* op een persoonlijke manier over migratie. Vanaf 11 november is *Kunst in het Derde Rijk* te zien, waarin Museum Arnhem reflecteert op de kunst uit de periode van het Derde Rijk (1933-1945). De online kaartverkoop voor deze tentoonstelling start in oktober.

Duurzaamheid

Museum Arnhem vindt duurzaamheid belangrijk. Dat zie je op verschillende manieren terug. Museum Arnhem werkt zoveel mogelijk met lokale partners en leveranciers. Het vernieuwde museumgebouw is energiezuinig.

Museum Arnhem heeft daarnaast een vernieuwde manier van tentoonstellingsontwerp. De wanden en podia worden voor elke tentoonstelling opnieuw gebruikt, zodat er zo min mogelijk materiaal wordt verspild. Bovendien vind je op de menukaart in Café Pierre vooral vegetarische of veganistische gerechten.

***Tussen grenzen*. T/m 22 oktober.**

***Kunst in het derde rijk - Verleiding en afleiding*.**

Vanaf 11 november t/m 24 maart.

museumarnhem.nl

foto Eva Broekema

Het in 2022 na een uitgebreide verbouwing heropende Museum Arnhem ligt op een hoge stuwwal met een schitterend uitzicht over de Rijn. De collectie is vooral bekend door de belangrijkste verzameling magisch- en neorealisten van Nederland. Daarnaast bezit Museum Arnhem een hoogwaardige collectie hedendaagse- en toegepaste kunst en een bijzondere collectie sieraden.

Albert Janesch, *Wassersport*. Te zien in de expositie *Kunst in het Derde Rijk*.

Collectie De Groen maakt het ongeziene zichtbaar

Frank Halmans, *Verlaten (galerij)flat*. foto Jeanette Schols

foto Jan de Vries

Collectie De Groen is een initiatief van Marjolein de Groen en Peter Jordaan, kunstenaars en verzamelaars. Wat ze in die dubbelrol teweegbrengen is te zien in een voormalig bankgebouw aan de Weverstraat in Arnhem.

Beginnen niet alle collecties met het aankopen van een eerste werk, nog zonder het voornemen om een collectie op te bouwen? En wanneer noem je iets een collectie?

Pas na jaren van atelierbezoeken en gesprekken met kunstenaars durfden Marjolein de Groen en Peter Jordaan te spreken van een collectie. 'We zijn geïnteresseerd in het verhaal, in de werkprocessen en in de opstelling van de kunstenaar ten aanzien van zijn werk.'

SETUP.07

Zo groeide Collectie De Groen naar een verzameling van zo'n vierhonderd werken, waarvan er dit najaar zo'n vijftig te zien zijn in de presentatie *SETUP.07*. Nogal wat kunstenaars in de collectie zijn niet bekend bij het brede publiek. 'Gaandeweg werden we ons ervan bewust dat het werk van ongeziene kunstenaars het aanzien van de collectie mede bepaalt. Het ongeziene zichtbaar maken, voor degene die het wil zien.'

Tijdens de rondleidingen die De Groen en Jordaan persoonlijk verzorgen, dringen ze de bezoekers geen interpretaties op. 'We zetten het werk in een context met een anekdote of geven hier en daar duiding.'

Frank Halmans, spelen met de tijd

Naast de collectiepresentatie is er dit najaar aandacht voor het oeuvre van Frank Halmans. Zijn werk is doordrenkt met een gevoel van tijd dat steeds in een andere hoedanigheid manifesteert. In de presentatie *Gaandeweg* laat hij zien hoe de installatie van huizen en gebouwen na een bijna chirurgische ontleding zichtbaar worden.

MaidenTrip voor vier jonge kunstenaars

In *MaidenTrip* schenkt Collectie De Groen aandacht aan de eindexamenpresentaties van kunstacademies. In de derde editie van *MaidenTrip* is werk te zien van Caja Boogers en Sam Tromp van HKU in Utrecht, en Ajna Lórinč en Ro Smit van ArtEZ in Arnhem. De vier hebben zich eerder gepresenteerd in de finals van hun academie, traditioneel de lakmoesproef voor jonge kunstenaars. Worden ze gezien? Worden ze opgepikt door een galerie? Zijn er verzamelaars die werk van hen aankopen?

SETUP-07. werken uit de Collectie De Groen.

Te zien tot einde van dit jaar.

Frank Halmans, *Gaandeweg*.

Van 19 augustus t/m 26 november.

MaidenTrip 1 & 2: Caja Boogers en Ajna Lórinč.

Van 19 augustus t/m 8 oktober.

MaidenTrip 3 & 4: Ro Smit en Sam Tromp.

Van 14 oktober t/m 26 november.

collectiedegroen.nl

Werk van Caja Bogers. foto Jonathan de Waart

Ontdekkingsreizigers van de fantasie

De enkele jaren geleden gerestaureerde 15de eeuwse Andriesskapel is de passende entourage voor Huub Hannen Galerie om eind september nieuw werk te presenteren van Carolein Smit, Erik Buijs en Nicolas Dings.

Erik Buijs

'Beeldhouwer' wil hij zichzelf niet noemen; hakken en houwen zijn niet de woorden die passen bij het werk van Erik Buijs. Hij bouwt zijn beelden op uit klei of was: kneden, modelleren en afgieten zijn geschiktere termen om zijn werk te karakteriseren. Buijs' sculpturen zijn geen gepolijste waarnemingen naar de werkelijkheid, maar gestolde gedachten daarover. De weerbarstigheid van het materiaal wordt door Buijs niet omzeild maar bewust ingezet. De sporen van het boetsen, inclusief duimafdrukken, handpalmvegen en messneden, zijn een onderdeel van zijn handschrift.

Nicolas Dings

Nicolas Dings werkt in het grensgebied tussen officiële kunst en volkskunst. Daarin zijn vaak de grote en kleine tegenstellingen te vinden tussen banaliteit en verhevenheid, schoonheid en lelijkheid, goed en kwaad. Het is een beeldtaal die cultureel en politiek bepaald is, en nog steeds van waarde blijkt. Zo ontstaat een 'luchtbrug' van de renaissance naar de actualiteit. Waarbij

Carolein Smit, *Grote Egel* (2022)

de kunst van het herinneren wordt geïntegreerd in het werk; wie het herinneren beheerst, wordt vanzelfsprekend een ontdekkingsreiziger van de fantasie.

Carolein Smit

Het is niet moeilijk om het werk van Carolein Smit mooi te vinden. Alles glimt en glinstert, is schattig en de details van ogen, tongen, neuzen en oren zijn vertederend. Het is een verfijning die bijvoorbeeld herinneringen oproept aan kostbaar Meissen-porselein. 'Zo zie ik het graag', zegt Smit daarover. 'Ik wil dat mensen van mijn beelden houden. Ik wil dat ze hun hart eraan verliezen.' Tegelijkertijd wil ze dit 'houden van' niet te gemakkelijk maken. 'Het is pijnlijk, kwetsbaar, onvuldig en soms gevaarlijk. Waar liggen de grenzen, waar wordt onschuld schuld? Waar wordt leven dood? Dat is waar mijn werk over gaat.'

Erik Buijs, Nicolas Dings en Carolein Smit.

Van 22 september t/m 1 oktober dagelijks van 12.00 uur tot 17.00 uur in de Andriesskapel, Andriespoort 11 in Maastricht.

huubhannen.nl

Huub Hannen Galerie presenteert hoogwaardige hedendaagse kunst van zowel aankomende als gevestigde kunstenaars. Er worden ook gastkunstenaars uitgenodigd om te exposeren. De galerie neemt deel aan belangrijke beurzen als PAN en Kunstrai, exposeert op bijzondere locaties, zoals de Andriesskapel en adviseert de particuliere verzamelaar.

Het werk *Wandeling* van Erik Buijs in de tuin van de Andriesskapel.

foto Fred Ernst

Het Nederlands Fotomuseum waakt over het Nederlands fotografisch erfgoed van nu en in de toekomst en maakt het toegankelijk voor het publiek. Het museum plaatst fotografie altijd in een actuele context; het verzamelt en toont fotografie die reflecteert op de wereld. Het verrijkt het leven van mensen met visuele verhalen die ertoe doen.

Röntgenstralen van een Syoscan verraden de aanwezigheid van immigranten in een truck op weg naar Engeland, Calais, 2000
© Ad van Denderen

De thema's van Ad van Denderen zijn nog steeds actueel

Vanaf de jaren zestig zette fotograaf Ad van Denderen (1943) apartheid, migratie en het conflict tussen Israël en Palestina op de agenda. Het zijn nog steeds actuele thema's. Binnen de Nederlandse fotografie neemt Van Denderen een bijzondere plaats in doordat hij zich vaak jaren achtereen op een onderwerp richtte en daarbij achter het dagelijkse nieuws werkte.

Reflectief

De kern van zijn werkwijze wordt gevormd door een sterke betrokkenheid bij het leed van mensen en maatschappelijk onrecht, een grote kennis van het onderwerp, een sterk observatievermogen en veel geduld.

Van 30 september tot en met 28 januari presenteert het Nederlands Fotomuseum onder de titel *Onderweg* een overzichtstentoonstelling van het werk van Van Denderen. De expositie laat zien hoe hij zijn verhalend fotografisch handschrift rond 2000 verwisselde voor een meer conceptuele beeldtaal: van zwart-wit naar kleur, van de gedrukte pagina naar de tentoonstellingswand, van kleinbeeld naar middenformaat en van registrerend naar reflectief en verbeeldend.

Go No Go

Ad van Denderen is onder meer bekend van de serie *Go No Go*. Hierin leidt hij de beschouwer in de periode 1988-2002 langs de randen van Europa, waar migranten met wisselend succes het Westen proberen te bereiken. Het boek dat hij daarover in 2003 publiceerde, baarde veel

opzien door de ongebruikelijke toevoeging van een extra perspectief: het bevat zwart-witfoto's van migranten die na een ruige boottocht over de Middellandse Zee aankomen op de stranden van Spanje. Daartegenover plaatste Van Denderen kleurige beelden uit toeristische brochures die de schijn van het beloofde (Westerse) paradijs ophouden.

Röntgenopname

Een bekende foto uit *Go No Go* laat een computerscherm zien waarop een röntgenopname verschijnt met daarop de contouren van vluchtelingen in een door de Franse politie in beslag genomen container. De komst van het enorme röntgenapparaat, waar hele vrachtwagens met hun containers doorheen kunnen rijden, betekende een keerpunt in de pogingen om de stroom van migranten te stoppen.

Prijzen

Gedurende zijn loopbaan werkte Van Denderen voor een keur van journalistieke tijdschriften zoals *Avenue*, *Vrij Nederland*, *Stern* en *Independent Magazine*. Hij won internationale prijzen, waaronder de Visa d'Or en de Care Award (beide in 2001), de Scherpenzeel Prijs (2002) en de oeuvreprijs van het Fonds BKVB (2007-2008).

Ad van Denderen: *Onderweg*. Van 30 september t/m 28 januari in het Nederlands Fotomuseum in Rotterdam. advandenderen.nl

Amsterdam, 1988 © Ad van Denderen

Toonaangevende dansproducties

Theater Heerlen vormt samen met het Toon Hermans Theater Sittard en Theater Kerkrade PLT, het kloppend hart van de podiumkunsten in Limburg. De theaters hebben een dynamische programmering die reflectie biedt op de werkelijkheid en inspireert tot creativiteit en vernieuwing.

Dat Zuid-Limburg zich heeft ontwikkeld tot een echte dansregio, is bekend. PLT doet daar dit najaar een schepje bovenop met twee dansproducties van internationaal formaat. In oktober brengt de Engelse choreograaf Derek Deane met het Shanghai Ballet op vijf achtereenvolgende dagen zijn interpretatie van de adembenemende choreografie *Het Grootste Zwanenmeer ter Wereld* op de planken. Een maand later komt Kate Prince met haar ZooNation naar Heerlen voor vijf opvoeringen van de voorstelling *Message in a Bottle*, geïnspireerd door de iconische muziek van Sting.

Zwanenmeer

Voor *Het Grootste Zwanenmeer ter Wereld* heeft Deane een nieuw hoofdstuk aan de balletklassieker toegevoegd; de scènes met 48 zwanen – twee keer zoveel als normaal – zijn van een ontroerende schoonheid. ‘Het zijn als het ware grote schilderijen van Degas’, zegt Deane, ‘waarbij de verstilde tableaux telkens weer tot leven worden gewekt.’

Het iconische ballet van Tsjaikovski met zijn tijdloze verhaal over goed en kwaad spreekt nog steeds tot de verbeelding. De ballerina's vormen een betoverend geheel; het stuk laat zien dat China op het gebied van het klassieke ballet tot de wereldtop behoort en dat het Shanghai Ballet vleugels heeft gekregen.

Shanghai Ballet, *Het Grootste Zwanenmeer ter Wereld*. foto Stardust

Impressie uit *Message In A Bottle*. foto Helen Maybanks

Message in a Bottle

In *Message In A Bottle* heeft Sadler's Wells associate choreographer Kate Prince zich met haar gezelschap ZooNation door Sting-nummers als *Every Breath You Take*, *Roxanne* en *Walking on the Moon* laten inspireren tot spectaculaire dans met een hartverscheurend verhaal. Elke twee seconden wordt een mens gedwongen te vluchten. In de berichtgeving ligt de nadruk vaak op de oorzaak, het conflict of de politieke strijd, maar de mensen die het raakt worden vaak te gemakkelijk uit het oog verloren.

Burgeroorlog

In *Message in a Bottle* volgen we het lot van een gezin tijdens een burgeroorlog. Ze vertrekken op een hachelijke tocht naar veiliger oorden. Onderweg raken ze van elkaar gescheiden en moeten ieder apart de gevaarlijke reis doorstaan. Kate Prince vertelt het verhaal in een choreografie met opwindende dansstijlen, energiek voetenwerk en een adembenemend atletisch vermogen. Met de muziek van Sting brengt deze voorstelling een opbeurend verhaal over menselijkheid en hoop.

Het Grootste Zwanenmeer ter Wereld.

Van 4 t/m 8 oktober, Theater Heerlen, aanvang 19.30 uur (m.u.v. 8 oktober, 14.30 uur).

Message in a Bottle. Van 22 t/m 26 november, Theater Heerlen, aanvang 20.00 uur (m.u.v. 26 november 14.30 uur).

plt.nl

Museum met een gouden randje

Encounter van Marjan Laaper op de LED-schermen op de gevel van Museum W.
foto Arjen Schmitz

Museum W is gevestigd in een historisch gebouw in hartje Weert dat opvalt door zijn spectaculaire goudkleurige gevel. Het pand biedt sinds 2022 onderdak aan het museum, na een ingrijpende verbouwing en herinrichting door ontwerper en vormgever Maurice Mentjens. Het spectaculaire ontwerp kreeg een lovende pers in binnen- en buitenland en een eervolle vermelding bij *Archello's Best Projects of 2022*.

Joyce Overheul, *Je mag ook niks meer zeggen*,
Rijkscollectie.

Met *Sending Thoughts and Prayers* presenteert Museum W de tweede museale tentoonstelling van Joyce Overheul. In 2022 was haar werk te zien in De Fundatie in Zwolle. Dit jaar werd ze door het platform Kunstweek uitgeroepen tot talent van het jaar.

Het werk van Overheul gaat over ongelijkheid, seksisme, machtsverhoudingen en de positie van de vrouw. Het zijn actuele thema's die aansluiten bij de collectiepresentatie van Museum W over identiteit en zingeving. Aan de hand van de kernvragen 'Wie Wat Waar Waarom Wanneer' neemt Museum W de bezoekers mee langs belangrijke levensthema's waarmee ieder mens te maken krijgt.

Wandkleden, knuffelobjecten en vaandels

In het werk van Joyce Overheul (Den Bosch, 1989) spelen engagement en activisme een belangrijke rol. Overheul staat bekend om haar feministische maatschappijkritiek. Haar werk levert een humoristisch commentaar op onderwerpen als vrouwenrechten, emancipatie en machtsrelaties. Overheul maakt daarbij bewust gebruik van textiel en ambachtelijke handwerktechnieken. Deze kunstvormen werden lange tijd niet serieus genomen en weggezet als vrijetijdsbesteding voor vrouwen. In *Sending Thoughts and Prayers* zijn onder andere wandkleden, knuffelobjecten, vaandels en installaties te zien. De vrolijke kleuren en zachte materialen in het werk vormen een scherp contrast met haar politieke boodschap.

Bengaals oehoe op de gevel

De toch al opvallende gevel van Museum W is vanaf oktober verrijkt met de video *Encounter* van Marjan Laaper. Haar projectie op de LED-schermen op de gevel toont een Bengaalse oehoe. De titel verwijst naar een ontmoeting met deze uil, die de voorbijgangers met indringende, onderzoekende blik in de ogen kijkt. De voorbijgangers ervaren een spel van kijken en bekeken worden. *Encounter* was eerder dit jaar te zien in het kunstprogramma bij festival Lowlands.

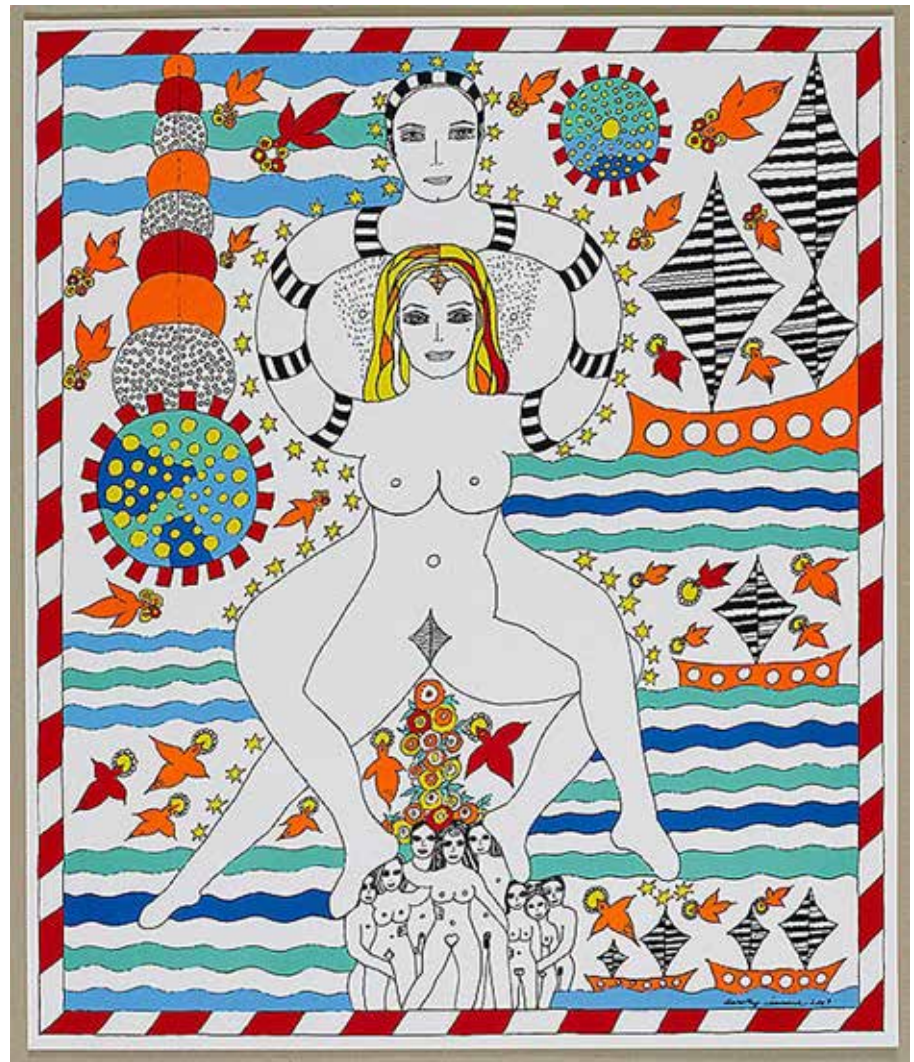
Marjan Laaper, *Encounter*. Van oktober t/m februari op de gevel van Museum W.
Joyce Overheul, *Sending Thoughts and Prayers*. Van 25 november t/m 14 april in Museum W.

museumw.nl

Is de liefde voor altijd?

Het M HKA - Museum van Hedendaagse Kunst in Antwerpen - houdt de vinger aan de pols van de hedendaagse beeldende kunst, film en beeldcultuur. Het biedt een boeiende mix van gevestigde waarden en aanstormend talent, grootschalige tentoonstellingen en intieme presentaties, ontmoetingen met kunstenaars van over de hele wereld en ruimte voor verrassende interventies. Het museum ligt in een van de meest bruisende, artistieke buurten in Antwerpen, het Zuid.

Dorothy Iannone, *Dieter and Dorothy (2007)*, Collection: M HKA/Collectie Vlaamse Gemeenschap, Image: Air de Paris

De tentoonstelling *Liefde is voor altijd, toch?* neemt je mee op een reis naar onconventionele liefde, emancipatie en de viering van het matriarchaat en Eros. Het Museum van Hedendaagse Kunst Antwerpen (M HKA) presenteert dit najaar een van de meest uitgebreide overzichten ooit van het werk van de vorig jaar overleden Amerikaanse beeldende kunstenaar Dorothy Iannone (1933-2022).

Vrouwelijke seksualiteit

In haar werk onderzocht Dorothy Iannone de vrouwelijke seksualiteit, waardoor het meermaals werd gecensureerd. Ze ontwikkelde een prikkelende, kleurrijke en expressieve stijl om haar eigen ervaringen, spiritualiteit en seksualiteit uit te drukken. Liefde, extase en het streven naar persoonlijke vrijheid vormen de rode draad in haar oeuvre.

Fictieve dimensies

Iannone's werk toont een unieke relatie tussen tekst, beeld, geluid en sculpturale objecten,

waarbij ze de narratieve en fictieve dimensies ervan benadrukte. Met deze expositie belicht het M HKA de performatieve aard van Iannone's werk, die tot nu toe weinig aan bod is gekomen.

'Als ik op een of andere manier mensen heb geholpen om dicht bij zichzelf te komen, zou dat veel voor me betekenen.'

Dorothy Iannone

De tentoonstelling *Liefde is voor altijd, toch?* is de eerste sinds het overlijden van Dorothy Iannone in 2022 en de laatste waar ze zelf actief aan meewerkte.

Dorothy Iannone, *Liefde is voor altijd, toch?*

Van 7 oktober t/m 21 januari in M HKA in Antwerpen.

Tips:

* Publicatie *Love is forever, isn't it?* te koop in de museumshop

* Ontdek een boeiend randprogramma bij deze tentoonstelling op muhka.be

muhka.be

Shinkichi Tajiri, The *Restless Wanderer*

Bonnefanten is hét kunstmuseum van Nederland en de Euregio, gesitueerd in Maastricht. Het museum staat bekend om zijn permanente collectiepresentaties oude, moderne en hedendaagse kunst, samen met unieke tijdelijke tentoonstellingen van verrassende niet-mainstream (internationale) kunst en kunstenaars. Met deze eigen(wijze) koers biedt het Bonnefanten via de kunstbeleving en -educatie een ander perspectief op de werkelijkheid. Bonnefanten bevindt zich in het herkenbare museumgebouw aan de Maas, ontworpen door de Italiaanse architect Aldo Rossi.

foto Kim Zwarts

Groepsportret Shinkichi Tajiri met kleinkinderen Tanéa en Shakuru Tajiri in Baarlo, 2001. foto Kim Zwarts

Toen Shinkichi Tajiri in 2009 overleed, waren zijn kleinkinderen Tanéa en Shakuru, 16 en 14 jaar oud. Zij groeiden op in Kasteel Scheres (Baarlo), te midden van drie generaties en de nalatenschap van hun grootouders Shinkichi en Ferdi. Nu, veertien jaar later, reflecteren zij op het leven en het werk van hun grootvader. De door hun samengestelde tentoonstelling *Shinkichi Tajiri: The Restless Wanderer*, viert het 100ste geboortjaar van Tajiri.

De tentoonstelling *The Restless Wanderer* is gebaseerd op het persoonlijke onderzoek van Tanéa en Shakuru naar de zelfverkozen ballingschap van hun grootvader. De aanleiding van dit besluit is niet alleen van grote invloed geweest op Tajiri, maar ook op zijn kinderen en kleinkinderen.

Slachtoffer van etnische profilering

Na de aanslag op Pearl Harbor (7 december 1941, Tajiri's 18de verjaardag) worden alle aan de Westkust van Amerika wonende Japanners en Japans Amerikanen na Executive Order 9066 geïnterneerd in kampen. Tajiri meldt zich in 1943 aan voor het Amerikaanse leger en wordt ingedeeld bij de 442nd Regimental Combat Team bestaande uit 'Nisei' (tweede generatie) Japans Amerikaanse

vrijwilligers. In 1944 raakt hij gewond en keert niet terug naar de frontlinie. Tot het einde van zijn dienstitijd in 1946 wordt hij gestationeerd op diverse plekken in Frankrijk en Duitsland en keert daarna terug naar de Verenigde Staten. Bij terugkomst bemerkt hij dat het discriminerende klimaat jegens personen van Japanse afkomst onveranderd is. Tajiri beseft dat hij zichzelf en zijn creativiteit niet kan ontplooiën en besluit in 1948 naar Parijs te vertrekken om te studeren bij Zadkine en Léger.

Een waardevolle ontdekkingsreis

Met anekdotes, verhalen en een nooit eerder vertoond familiearchief vertellen Tanéa en Shakuru in *The Restless Wanderer* Tajiri's levensverhaal en geven ze inzicht in de causale verbanden tussen generaties. De tentoonstelling toont sleutelwerken uit Tajiri's oeuvre, waarin de doorlopende invloed van Tajiri's ballingschap te zien is. Werken en foto's van bevriende kunstenaars, documenten en inspiratiebronnen vullen het verhaal verder aan. Het samenstellen van deze tentoonstelling hebben Tanéa en Shakuru als een vorm van zelfonderzoek en als een zeer waardevolle ontdekkingsreis ervaren. Dit proces is vastgelegd in een bijbehorende publicatie. *The Restless Wanderer* is een eerbetoon aan het oeuvre en het bijzondere leven van hun grootvader.

Shinkichi Tajiri: *The Restless Wanderer*. Te zien van 2 december 2023 t/m 12 mei 2024 in het Bonnefanten.

bonnefanten.nl

Shinkichi Tajiri, ZT (*Machine no. 9*), 1967-1968, aluminium, ijzer, lakverf, DAF onderdelen, 458 cm hoog. Collectie Bonnefanten, langdurig bruikleen DAF Museum. foto Peter Cox

Het wilde leven van fotograaf Tom D. Jones

Tom D. Jones, *Speed Walking*

CC Scharpoord is het cultureel centrum van Knokke-Heist en biedt doorheen het jaar tal van culturele activiteiten en events voor inwoners, toeristen en cultuurliefhebbers. Het aanbod omvat exposities, theatervoorstellingen, film, lezingen, cursussen en bijeenkomsten.

Zeven jaar van 2017 tot 2023, werkte Tom D. Jones aan de fotoreeks die via de tentoonstelling *True Wildlife* zijn weg naar het publiek gaat vinden. Met deze reeks geeft de Hasselblad Master via een vijftigtal groot formaat zwartwit beelden een unieke inkijk in wildlife. De foto's zijn genomen in nationale parken in Afrika.

Door zo dicht mogelijk bij de wilde dieren te komen en ze als een portretfotograaf de kleinste details vast te leggen, toont Jones het unieke karakter van wildlife. Van imposante olifanten en witte neushoorns tot de hoogst onberekenbare nijlpaarden en buffels of de met uitsterven bedreigde berggorilla's, stuk voor stuk passeerden ze zijn lens.

Respect

'Voor mij staat de absolute vrijheid van het dier centraal', zegt Jones, 'er is dan ook geen enkel dier in mijn reeks dat gevoed wordt, in een privéreservaat leeft of om het even in welke vorm van gevangenschap. Deze reeks moet het unieke van onze wildlife accentueren en het respect afdwingen dat deze wezens verdienen.'

Het liefst werkt Jones in de nationale parken van Kenia waar de dieren nog in alle vrijheid kunnen leven en rondtrekken. Door zijn goede contacten en nauwe samenwerking met de lokale bevolking

kon hij snel inspelen op de uitzonderlijke en onvoorspelbare omstandigheden. Om het tijdloze, artistieke karakter van de beelden te benadrukken koos hij voor zwart-witfoto's op groot formaat.

Onthaasting

Jones startte zijn carrière als portretfotograaf in een fotostudio in Knokke-Heist die hij samen met zijn vrouw oprichtte en die al snel uitgroeide tot een zeer goed draaiende zaak. Als onthaasting van de drukke fotostudio trok hij naar het strand waar de passie voor kunst en natuurfotografie ontstond. Het leverde unieke beelden op die hoog scoorden in internationale wedstrijden. In 2012 volgde een eerste reis naar Tanzania: de passie voor de weidse landschappen van het Afrikaanse continent en het ongerepte maar bedreigde wildlife was geboren.

Fotoboek

Samen met de tentoonstelling verschijnt ook het fotoboek, uitgegeven door Lannoo (in het Engels) en Kunth (in het Duits), dat internationaal wordt verspreid. Zijn vriend en collega-fotograaf Steve McCurry verzorgde het voorwoord.

Tom D. Jones, *True Wildlife*. Van 23 september t/m 21 november in CC Scharpoord, Maxim Willemspad 1 in Knokke-Heist. Dinsdag t/m zondag open van 10-18 uur.

fotoknokke-heist.be

Tom D. Jones, *Lookout*

Is it alive? toont toekomst van textiel en technologie

foto Tommy de Lange

Het TextielMuseum in Tilburg is een dynamisch en creatief museum in bedrijf, gevestigd in een voormalige textiel fabriek in Tilburg. Het is de enige plek ter wereld waar design, kunst, mode, erfgoed én innovatie op het gebied van textiel samenkomen, een combinatie die het museum uniek maakt in zijn soort.

Het trilt, zindert, ritselt, knispert, ademt en zwaait heen en weer. Tijdens de belevingstentoonstelling *Is it alive?* toont het TextielMuseum in Tilburg ruimtelijke textiele installaties die door middel van technologie tot leven komen.

Centraal staat de nieuwe installatie *I am Storm* van DRIFT, waar een twintigtal levensgrote sprietten als door een windvlaag in beweging komen. Andere blikvangers zijn de 'levende architectuur' van de Canadese kunstenaar/architect Philip Beesley/Living Architecture Systems Group (LASG) en een geactiveerde look van de Nederlandse modeontwerper Iris van Herpen. *Is it alive?* belicht ook diverse maakprocessen waarin duidelijk wordt dat de kunstenaars tevens uitvinders van innovatieve toepassingen zijn.

Kunst, natuur, technologie en textiel

De textiele installaties in *Is it alive?* zijn ontstaan uit een fascinatie voor natuurlijke processen. Hoe komt iets tot leven? Wanneer ervaren we iets als 'levend'? De tentoonstelling geeft ook inzicht in het onderzoek van kunstenaars en ontwerpers die technologie gebruiken om processen en bewegingen uit de natuur te reproduceren. Kunstenaars maken gebruik van de typische eigenschappen van textiel, zoals zachtheid, bijzondere structuren en flexibiliteit, en passen die toe in innovatieve installaties.

Iris van Herpen, *Lucid Look 2*. foto Morgan O'Donovan

Materiaalonderzoek *I am Storm* van DRIFT in het TextielLab. foto Josefine Eikenaar/TextielMuseum

Ondergedompeld

Per zaal wordt de bezoeker ondergedompeld in een ander ruimtelijk kunstwerk. Eerst is er *I am Storm* van DRIFT, een resultaat van onderzoek naar het ontwikkelen van zelfdragende constructies van geweven stof. In een volgende zaal is er een co-creatie te zien van Philip Beesley/LASG en Iris van Herpen waarbij een lichtprojectie en beweging haar ensemble tot leven brengen.

Studenten

Poietic Veil Tilburg, een coproductie van Beesley/LASG met studenten van de TU Delft, zweeft in de ruimte en is het resultaat van een onderzoek naar een toekomstige architectuur. De kantachtige installatie trilt, zindert en lijkt te communiceren met de bezoeker. In de opeenvolgende zalen zijn, behalve de speciaal voor *Is it alive?* uitgebreide *Nebula and the Soft Machine* van Tanja Smeets, twee interactieve werken van Bart Hess uit de serie *STIMULUS Cord Reflexes* te zien. Beide werken zijn dynamisch en gemaakt in het TextielLab.

Is it alive? Van 14 oktober t/m 7 april in TextielMuseum in Tilburg.

textielmuseum.nl

Eigenzinnige klanken in een industriële omgeving

Germaine Sijstermans / Koen Nutters / Reinier van Houdt. foto's René Brandwolff

intro in situ*

Onbekend, weldra bemind: sinds 1984 biedt Intro in Situ ruimte aan makers van nieuwe muziek en klankkunst, in de industriële omgeving van de voormalige ENCI. In 2024 viert Intro in Situ zijn 40-jarig bestaan.

Ensemble 88 – vierdimensionaal * multimedia ensemble beleving

Op 7 oktober, aanvang 20.00 uur

Ensemble 88 viert zijn 35-jarig bestaan met een concert dat bestaat uit een drietal zeer recente werken. Christian Klinkenberg componeerde zijn nieuwe werk *PaperCUT Music 'The Legionaries – Part 1'* op basis van een animatiefilm die met behulp van papiersnippers bovennatuurlijke wezens en sprookjesachtige scènes tot leven wekt. *Partita Ritardata* van Paul Pankert neemt barokke dansmuziek als uitgangspunt en bereikt met elektronische vertragingstechnieken een microtonale gelaagdheid. Yu Oda gaat in *Hyper Dimensions* op zoek naar de vierde dimensie en wil die voorstelbaar maken door middel van de combinatie van akoestische geluiden met een multimediale performance.

Rhiannin – surrealistisch * experimenteel * vocale pop

Op 14 oktober, aanvang 20.00 uur

RHIANNIN is in your face, kleurrijk, persoonlijk, absurdistisch en sensueel. Gewapend met haar stem - zingend, dansend en kreunend - confronteert ze je en neemt ze je mee in haar binnenwereld. Ze vangt je in haar web van beeld, klank en immersieve technologieën.

Met *Bodyless* voert RHIANNIN mensen op een persoonlijke, maar grappige manier mee in een kleurrijke surrealistische wereld van klank en beeld. Het is een reis waarin ze haar eigen lichaam en verlangens beter leert kennen. In deze zoektocht spiegelt ze het 'mens-zijn' en alle facetten die daarbij horen aan haar publiek.

Germaine Sijstermans / Koen Nutters / Reinier van Houdt – harmoniums * klarinetten * vloeibare klank-texturen

Op 20 oktober, aanvang 20.00 uur

Drie internationaal actieve muzikanten presenteren hun nieuwe cd in een uur-lange performance voor stemmen, Oost-Duitse kofferorgels, Indiaas harmonium, klarinetten, oscillators en tapes. Hun afzonderlijke composities bestaan uit elementaire klankhandelingen op zoek naar een vloeibare muziek met maximale impact.

Het album *Circles, Reeds and Memories*, uitgebracht door het Amerikaanse label *elsewhere music*, bestaat uit een live opname van hun concert van afgelopen december in de Savelbergkapel in Heerlen.

Tickets en informatie: introinsitu.nl
AINSI, Lage Kanaaldijk 113B, Maastricht

RHIANNIN

Het Nieuwe Domein biedt iedereen een thuis

Het Nieuwe Domein, locatie Kapittelstraat.

De expositie *BODYTALK* is in locatie Ligne te zien.

Het Museum voor Hedendaagse Kunst De Domijnen en het Museum voor Archeologie en Historie in Sittard gaan verder als één complementair museum onder de naam Het Nieuwe Domein. Het museum doorkruist op radicale wijze hedendaagse kunst en erfgoed, en biedt een frisse blik waarin verleden, heden en toekomst op verhelderende wijze samenkomen.

Het Nieuwe Domein is zacht rebels. Het luistert naar meerdere stemmen. Scherp en gevoelig stelt het zich open voor de rauwe randjes die het leven kleuren. Het Nieuwe Domein in Sittard is geworteld in de regio, geprikkeld door universele thema's en biedt al zijn bezoekers een nieuw perspectief.

Museumcreatieve labs in locatie Kapittelstraat

Vanaf 9 augustus kun je in de locatie Kapittelstraat museumcreatieve labs volgen. Voor kinderen, (groot)ouders en alle andere mensen die zin hebben in creatieve en informatieve uitdagingen. Zo is er het CreatiefLab, waarin je samen met museumdocente Nicole kunt werken aan je eigen kunstwerk, met als Kinderboekenweekthema *Bij mij thuis*. Of neem een kijkje in het ErfgoedLab waar voorwerpen uit eigen collectie worden geregistreerd door Vivian en Jessica, de collectiespecialisten. Als je een kunstwerk hebt gemaakt in het CreatiefLab, kun je zelf een officiële registratie maken in het ErfgoedLab. Er is ook nog een ArcheoLab: hier werken vrijwilligers van de Werkgroep Archeologie Sittard op zaal en vertellen je graag verhalen over hun vondsten.

De expositie *BODYTALK* in locatie Ligne

Op 16 september opent in de locatie Ligne de nieuwe expositie van De Salon met als titel *BODYTALK*. Lichaamstaal is een belangrijk onderdeel van de menselijke communicatie. In De Salon worden kunstenaars uitgenodigd om de rol en betekenis van het menselijk lichaam in de huidige tijd vorm te geven. *BODYTALK* is een uitnodiging voor het publiek om kennis te maken met de tijdgeest die oude waarden en nieuwe waarden naast elkaar laat zien. De zoektocht naar identiteit is daarbij vanzelfsprekend een onderdeel.

Wiel Meertens, een zachte rebel

In november opent in de locatie Kapittelstraat de tentoonstelling *Zacht Rebels*, over de geliefde, in 2007 overleden pastoor Wiel Meertens van de parochie Vrangendaal. De tentoonstelling is een (her)introdactie aan het publiek waarin een blik wordt geboden op Meertens' leven, zijn beeldende kunst en zijn poëzie. Het zal onder andere gaan over zijn conflict met bisschop Gijsen en zijn passie voor linosnedes; ook komen er verhalen aan bod van mensen die door hem geraakt zijn.

Bekijk het volledige programma van tentoonstellingen en activiteiten nu op:

hetnieuwedomein.nl

FASHIONCLASH gaat verder dan mode

Het internationale FASHIONCLASH Festival in Maastricht geeft een nieuwe generatie ontwerpers en podiumkunstenaars de kans om hun werk te tonen. Het festival staat in het teken van het ontdekken, stimuleren en mede vormgeven van ontwikkelingen in de mode en de samenleving en het ontsluiten ervan voor een breed publiek. De festivaldeelnemers behoren tot een generatie ontwerpers en kunstenaars die zich voorbij de grenzen van hun discipline durven bewegen, ze opereren in en tussen de domeinen van mode, theater, social design en beeldende kunst.

The Clash House, performance programma @Studio Radium

The Clash House is een showcase en ontwikkelprogramma voor ontwerpers in het Radium die zich richt op cross-overs tussen mode en andere kunst disciplines. De deelnemers (MAASH, Ruben Jurriën, ESRA COPUR, Jean-Matjaz Flogie, Barbara Rydz en maat rev) worden gecoacht door theatermakers.

Fashion Film Program @Lumière Cinema

Het Fashion Film Program biedt een podium aan opkomende ontwerpers, kunstenaars en filmmakers die experimenteren met het genre modefilm/video, animatie en andere gerelateerde audiovisuele media. Het programma is een meerstemmige selectie van films van ontwerpers en filmmakers uit de hele wereld.

Fashion Makes Sense @Centre Céramique

Fashion Makes Sense is een doorlopend participatieprogramma in het teken van co-creatie, kennisdeling en bewustwording over mode en duurzaamheid. Resultaten, zoals THE HOOOOOOODIE PROJECT en de theatervoorstelling *Who Cares What You Wear?*, zijn te zien in Centre Céramique. Eveneens te zien: foto's en video van het door Laura Knipsael en Steve Iseger vastgelegde participatie campagne project, net als de outfits die in de pop-up atelier werden vervaardigd.

New Fashion Narratives @Bureau Europa

Vijf modemakers zijn als curatorenteam verantwoordelijk voor de tentoonstelling *New Fashion Narratives* in Bureau Europa.

FASHIONCLASH is een interdisciplinair presentatie- en ontwikkelplatform en een wereldwijd netwerk van een nieuwe generatie modemakers en (podium) kunstenaars. Sinds 2009 heeft het platform meer dan 250 projecten gerealiseerd in binnen- en buitenland, en een podium geboden aan meer dan 1500 ontwerpers en kunstenaars. Dit jaar is de 15e editie van het FASHION CLASH FESTIVAL.

Modellen: Jana & Neema. foto's Laura Knipsael

In plaats van zich te richten op eindproducten benadrukken ze in hun presentatie de diversiteit aan creatieve benaderingen die te vaak worden weggelaten als 'proces'.

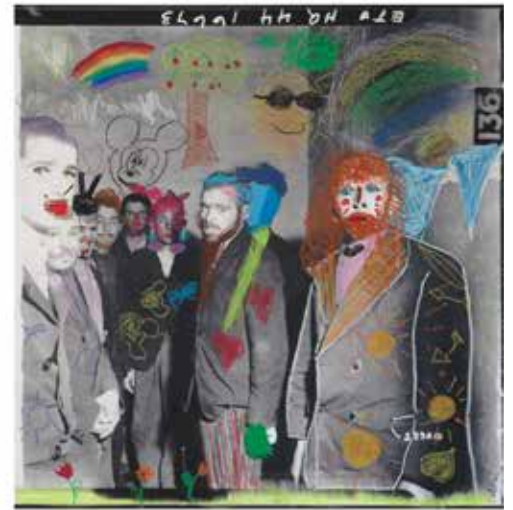
Afterparty & performances @Danscentrum Bernards

De afterparty vindt plaats op zaterdag 18 november in Danscentrum Bernards in samenwerking met theatermaker Samuel Valor Reyes en performers en choreografen uit de regio. Ook worden er de resultaten van de mode- en performance workshops gepresenteerd.

15de FASHIONCLASH Festival. 17 t/m 19 november op verschillende locaties in Maastricht.

fashionclash.nl
IG @fashionclash_festival

Schemergebieden, vroeger en nu

Charlotte Lagro, Tekening op archiefphoto van Gestapo-agenten in 1944 in Luik, België, door vier meisjes, 8-14 jaar.

Welke wereld willen we de komende generaties nalaten? In alle stress en onenigheid die de keuzes voor de toekomst met zich meebrengen is het paradoxaal genoeg vooral het verleden dat ons bezighoudt. Het wordt aangevallen, verdedigd, veroverd, herontdekt, ontkend, gedekoloniseerd, ontmanteld, begraven, herdacht en opgepoetst.

De geschiedenis laat zich echter niet verklaren in simpele tegenstellingen. De lijnen tussen goed en kwaad zijn vaag, onduidelijk en wispelturig. De winnaars zijn niet altijd de goeden, de verliezers niet per se fout.

Schemergebied

De tentoonstelling *In de schaduw van de tijd* wil dit schemergebied verkennen aan de hand van video-installaties, audio-ervaringen, tekeningen en sculpturen van een keur aan internationale kunstenaars, gekoppeld aan verhalen uit Venray en omstreken.

Eeltje de Vries

Aan de basis van de expositie staat de nalatenschap van Eeltje de Vries (1906-1985), een kunstenaar die de laatste jaren van zijn leven in Venray woonde. Hij verbleef regelmatig in de psychiatrische kliniek Servatius. Uit zijn paspoort bleek dat hij van 1938 tot 1957 in Duitsland heeft gewoond. Zijn nagelaten werk is niet dat van een onontdekt genie; het lijkt erop dat zijn artistieke talent gedurende de oorlog werd gebroken. De

beelden die in zijn hoofd rondspookten, waren niet vast te leggen op doek.

Atelier in Minsk

Bij zijn nalatenschap kwamen steeds meer vragen op. Hoe was De Vries in Duitsland terechtgekomen? Waarom is er een foto van hem in een atelier in Minsk in 1943? Was hij vrijwillig aan het Oostfront of gedwongen? Waarom woonde hij tot 1957 in de DDR?

Pasklare antwoorden

De schemergebieden uit het verleden geven hun geheimen zelden prijs. In *In de schaduw van de tijd* nemen hedendaagse kunstenaars ons mee naar de Russische agressie in Oekraïne en de conflicten in Syrië en Oost-Turkije, maar ook naar het stilzwijgen van het Amerikaanse leger over interne misstanden. Ze geven geen pasklare antwoorden, wel is er een overkoepelende vraag: wat is het verschil tussen de onschuld van de schuldigen en de schuld van de onschuldigen?

In de schaduw van de tijd. Met werk van Laura Jatkowski, Charlotte Lagro, Denis Aktaş, Sky Syzygy, Robert Fillou, Anna Zvyagintseva, Stribos & Van Rijswijk en Cmunz, Eeltje de Vries en Aslan Goisum. T/m 22 oktober in Oda-park centrum voor hedendaagse kunst in Venray, in het Venrays Museum en bij de Duitse Oorlogsbegraafplaats Ysselsteyn.

odapark.nl

Oda-park is een centrum voor hedendaagse kunst in Venray dat mensen in contact brengt met kunst, natuur en met elkaar; (beelden)park en paviljoen fungeren daarbij als speel- en proeftuin voor nieuwe ideeën. Het Venrays Museum is een gemeentelijk cultuurhistorisch museum. Bij de militaire begraafplaats in Ysselseyn liggen 31.714 gesneuvelde Duitsers begraven.

Eeltje de Vries, *Der Dictator*, 1967

Het cultuurlandschap als apotheek voor dieren

Museum Jan Cunen, gehuisvest in de historische Villa Constance, straalt als een eigenzinnig cultureel toevluchtsoord in Oss. Het zoekt met een collectie van 4800 kunstwerken en erfgoedstukken voortdurend de dialoog tussen verleden en heden. Bekende namen zoals Mesdag en Israëls worden vergezeld door eigentijdse kunstenaars, terwijl wisselende tentoonstellingen een levendig samenspel van perspectieven vormen.

In de expositie *The Animal Farmacy*. foto Loek Blank

'Kunstenaars zouden het idee dat ze kunst maken voor mensen wel eens mogen loslaten. Waarom geen kunst maken voor het dier?' De retorische vraag is afkomstig van kunstenaar en botanist Stefan Cools, die met zijn activiteiten perfect past in de tijdgeest van een herontdekking van de natuur. Samen met landschapsarchitect Sandra van den Beuken biedt Cools in de tentoonstelling *The Animal Farmacy* een nieuwe kijk op de relatie tussen kunst, natuur en genezing, waarbij de belevingswereld van dieren centraal staat.

Natuur als inspiratiebron

Cools en Van den Beuken zijn actief op het snijvlak van natuurbeheer, wetenschap en beeldende kunst. Hun gezamenlijke praktijk op het veld Op 't Rentelen in het Zuid-Limburgse Bunderbos vormt de inspiratiebron voor hun werk. Door de handelingen van diverse diersoorten te bestuderen en de buitenruimte te optimaliseren voor hun behoeften, vergroten ze de biodiversiteit van het landschap. Hierdoor ontstaat een cultuurlandschap dat functioneert als een apotheek voor dieren.

Zelfgenezing door dieren

Zo heeft het tweetal ontdekt dat dieren intuïtief zelfgenezing toepassen met behulp van natuurlijke middelen. Koeien bijvoorbeeld eten weegbree om maagpijn te verlichten, en vliegen vogels boven schoorstenen om zich te ontdoen van parasieten. De opgedane kennis wordt vertaald naar het beeldende werk van Stefan Cools, terwijl Sandra van den Beuken de inzichten gebruikt bij het herinrichten van cultuurlandschappen op andere locaties.

Voor de tentoonstelling in Museum Jan Cunen heeft het tweetal de voortuin omgetoverd tot een permanente 'apotheekstuin voor dieren', waar diverse planten een geneeskrachtige rol spelen.

Nieuwe kijk op kunstenaarschap

The Animal Farmacy biedt een frisse kijk op het kunstenaarschap anno 2023 en toont hoe kunst en natuur samen kunnen komen. Het is een inspirerende tentoonstelling die bezoekers uitnodigt om deel uit te maken van de natuur in plaats van slechts toeschouwers te zijn. *The Animal Farmacy* is de derde editie van Camping Cunen, een zomerproject waarin experiment en ontmoeting centraal staan. Het project haalt de stad – in of dit geval het landschap – naar binnen en brengt het museum naar buiten.

Coolsvandenbeuken, *The Animal Farmacy*.
T/m 4 februari in Museum Jan Cunen in Oss.

museumjancunen.nl

Samen met vrijwilligers tooverden Stefan Cools en Sandra van den Beuken de tuin van Museum Jan Cunen om tot een permanente 'apotheekstuin voor dieren'.